

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”

Інженерно-фізичний факультет

Кафедра високотемпературних матеріалів та порошкової металургії

Дипломна робота

на здобуття ступеня бакалавра

на тему:

**ВИСОКОТЕМПЕРАТУРНІ МЕХАНІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ МЕТАЛОКЕРАМІЧНОГО
КОМПОЗИТУ СИСТЕМИ Ti-TiB**

Виконала студентка групи ФК-31:

Абдуллаєва Е. Р.

Керівник роботи:

доцент, к.т.н., Богомол Ю. І.

Актуальність даної роботи

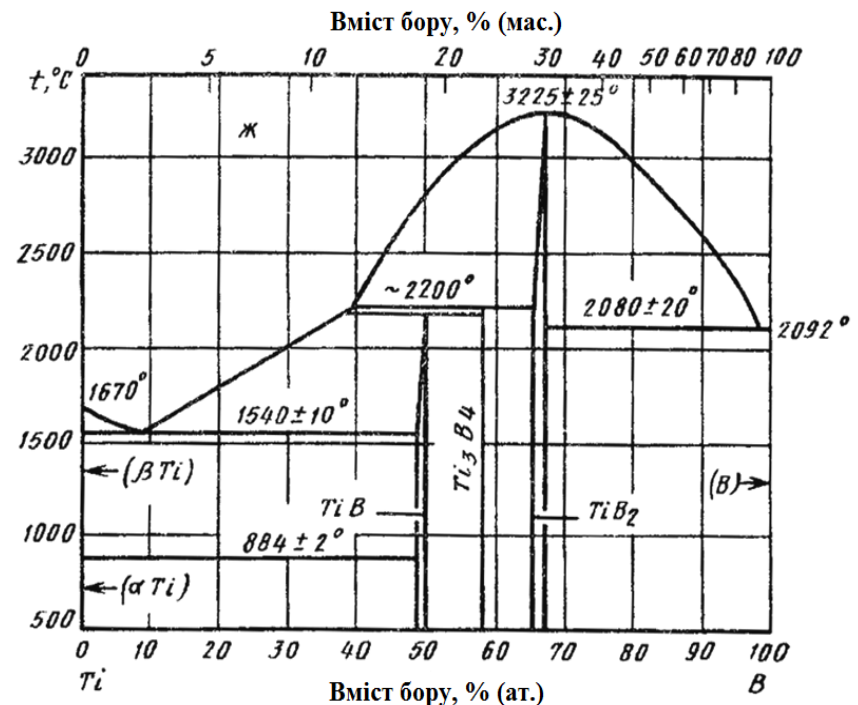
Актуальність даної роботи

Існує складність в технології отримання титанових сплавів.

- Потрібні цінні легуючі добавки,
- точна витримка і концентрація легуючих добавок,
- багаторазова термічна обробка.

В зв'язку з цим актуальною є проблема отримання титанових сплавів за допомогою недорогих технологій з підвищеними механічними властивостями.

Є роботи присвячені дослідженню механічних характеристик титанового сплаву системи Ti-TiB, але не вивченими на сьогоднішній день є високотемпературні властивості.

Мета роботи

Метою проведення даної бакалаврської роботи є:
Дослідження високотемпературних механічних властивостей металокерамічного композиту системи Ti-TiB.

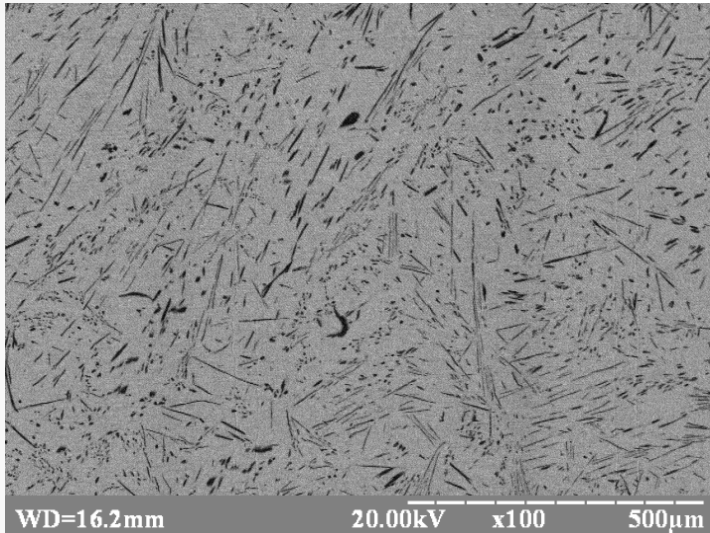
Завдання:

1. Дослідити мікроструктуру композиту.
2. Дослідити фазовий склад композиту.
3. Дослідити механічні властивості композиту в інтервалі температур 25-1000 °C.

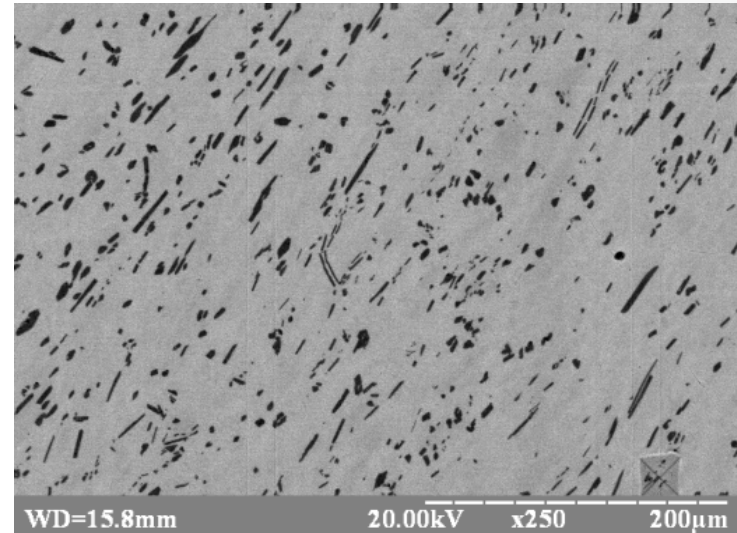
Технологічна схема отримання сплаву Ti-TiB

Мікроструктура сплаву системи Ti-TiB

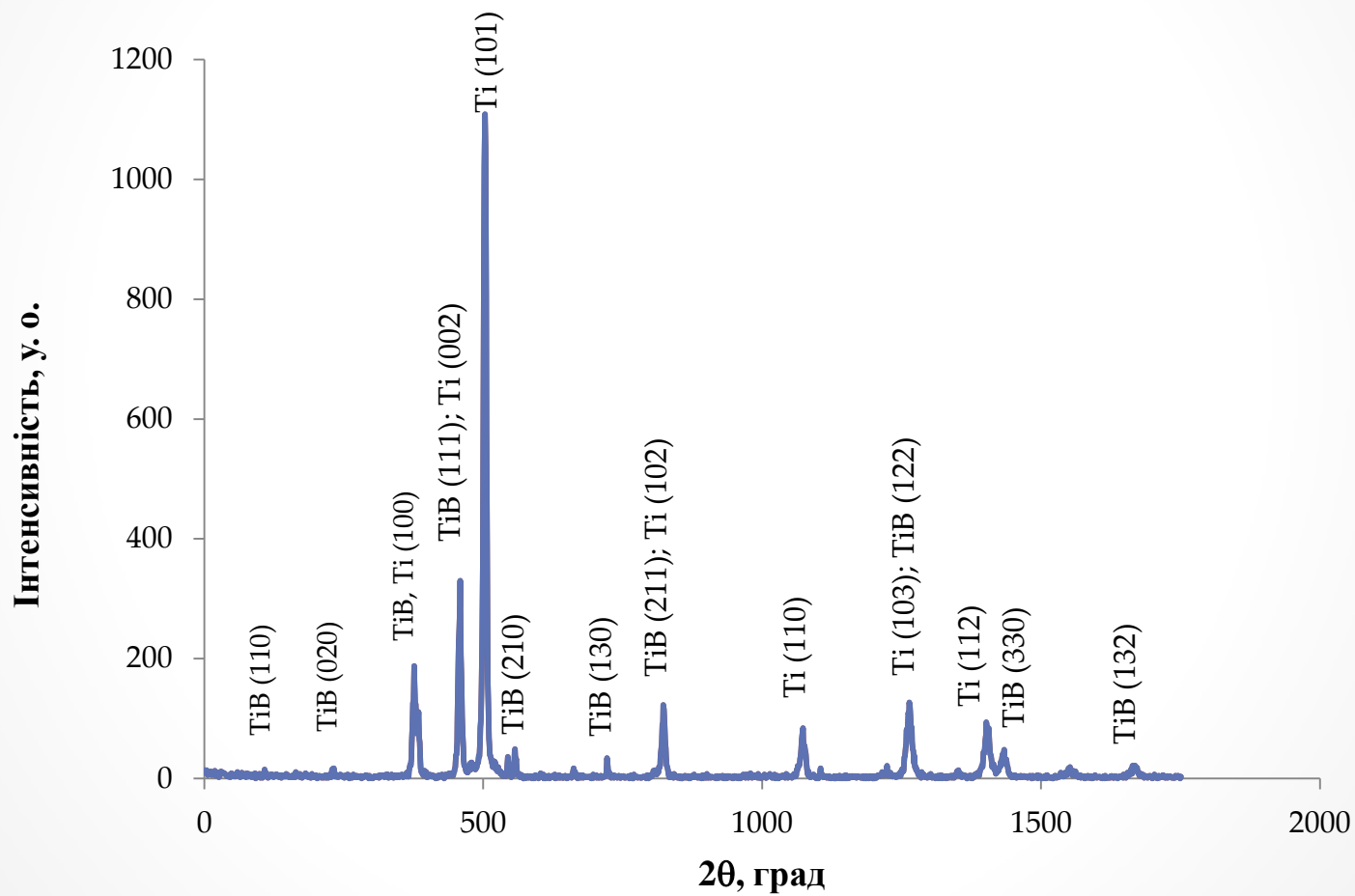
а

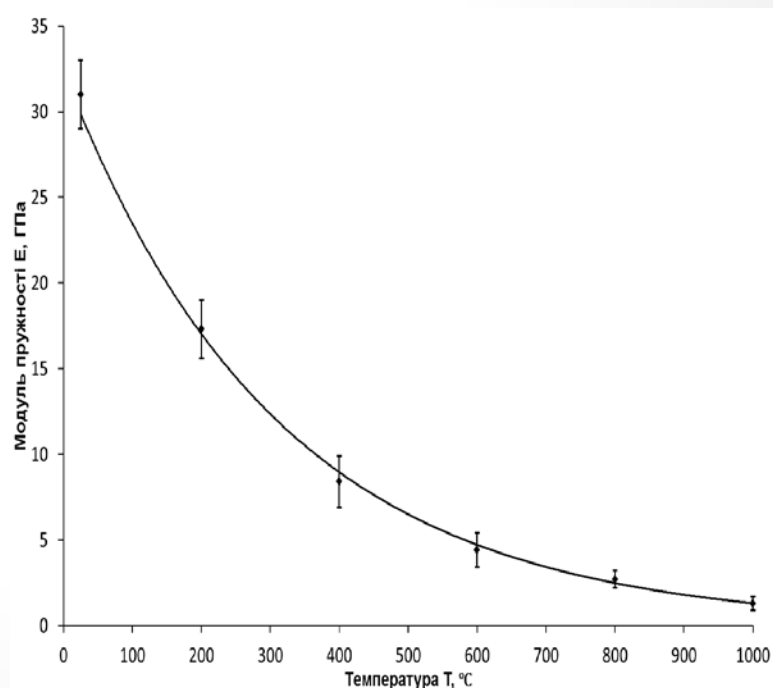
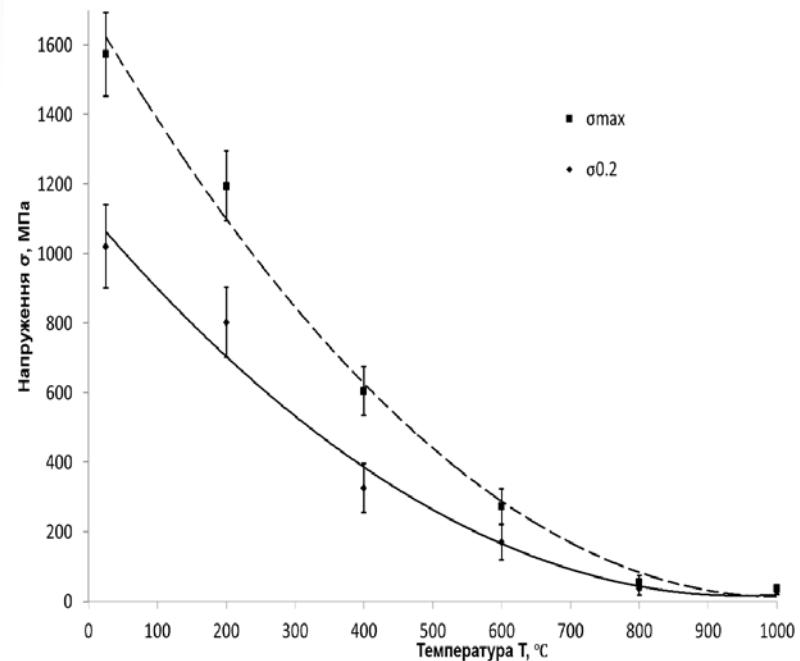
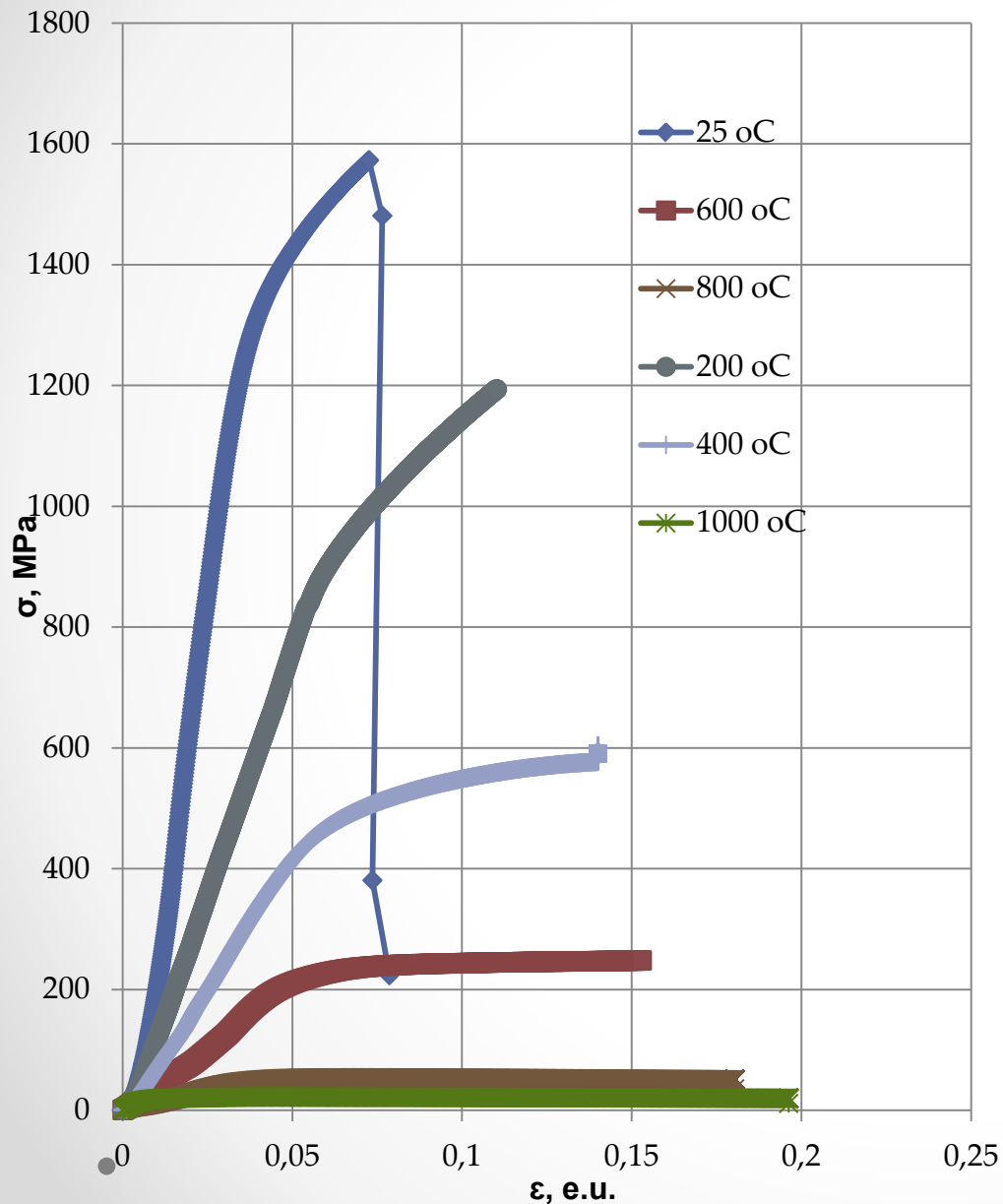
б

а – після плавлення; б – після прокатки

Дифрактограма сплаву системи Ti-TiB

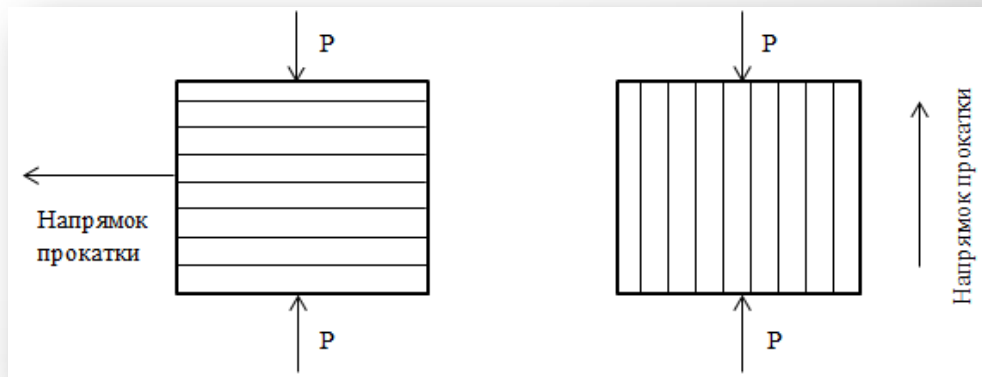
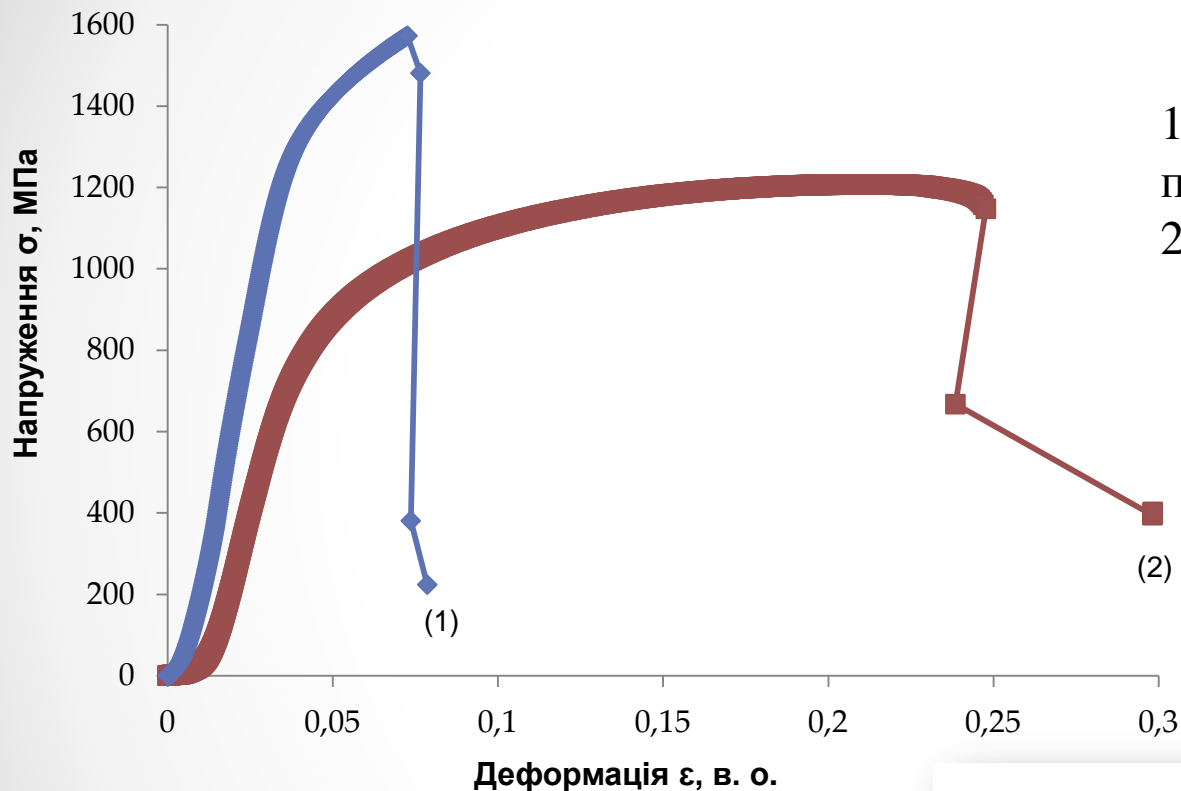

Діаграми навантаження сплаву системи Ti-TiV при різних температурах

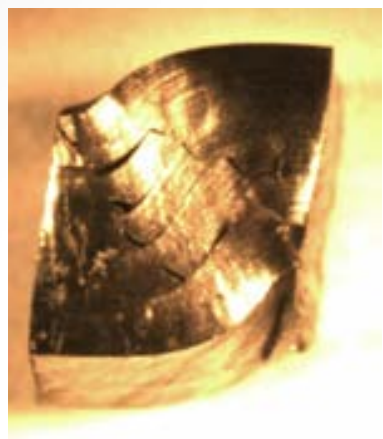
Діаграма навантаження зразку композиту системи Ti-TiB

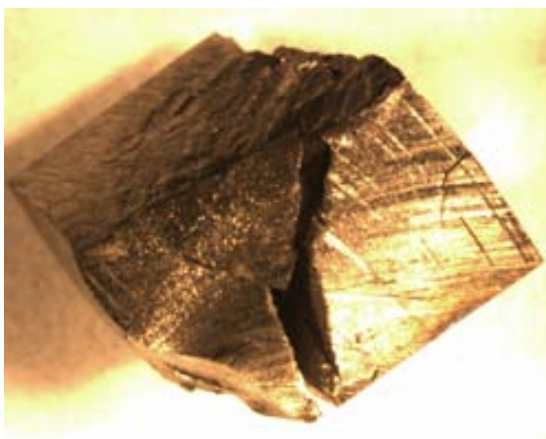
Макроструктури зразків після випробувань на стиснення

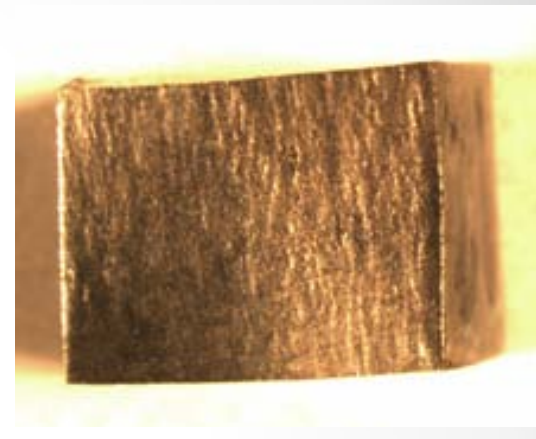
а

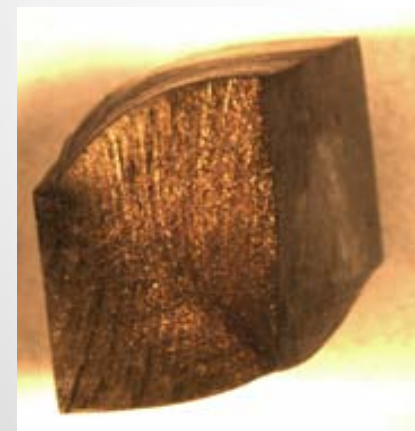
б

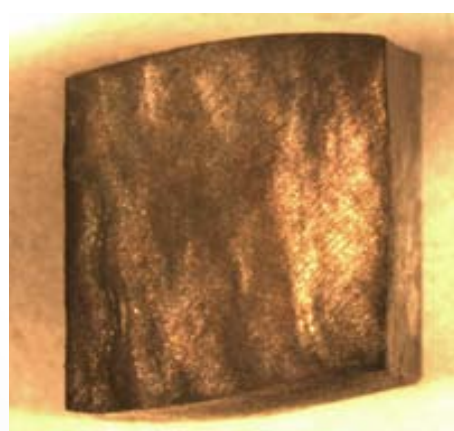
в

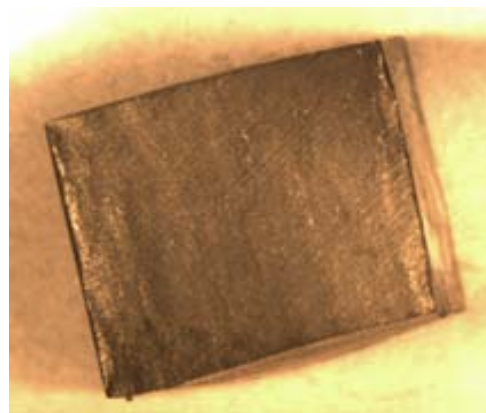
г

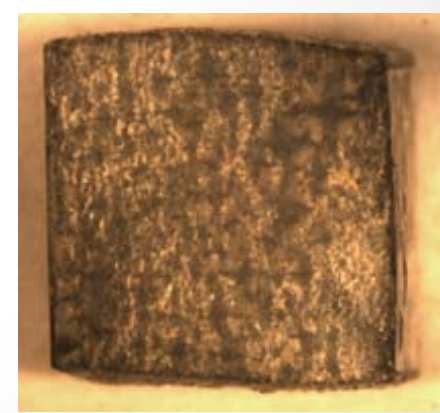
д

е

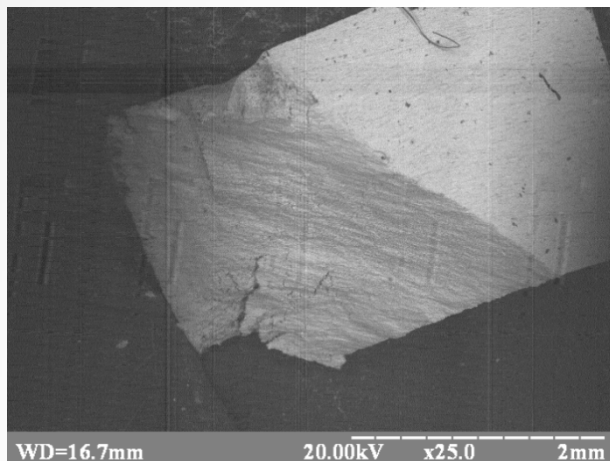
ж

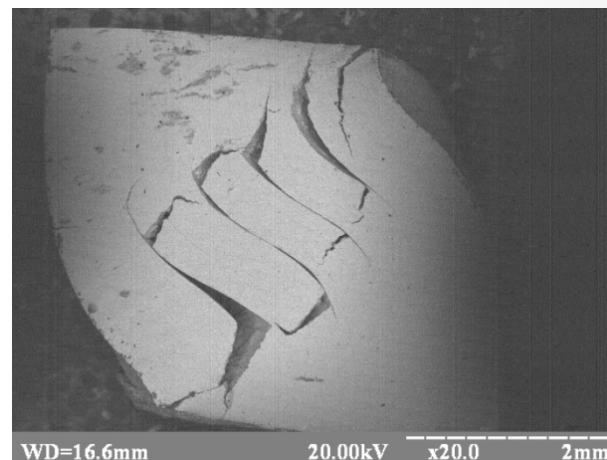
з

- а, б, в – 25 °С; г – 200 °С; д – 400 °С; е – 600 °С; ж – 800 °С; з – 1000 °С •

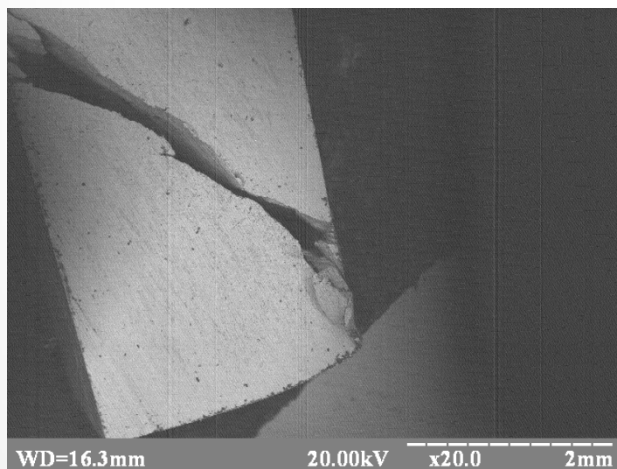
Мікроструктури зразків композитів системи Ti-TiB

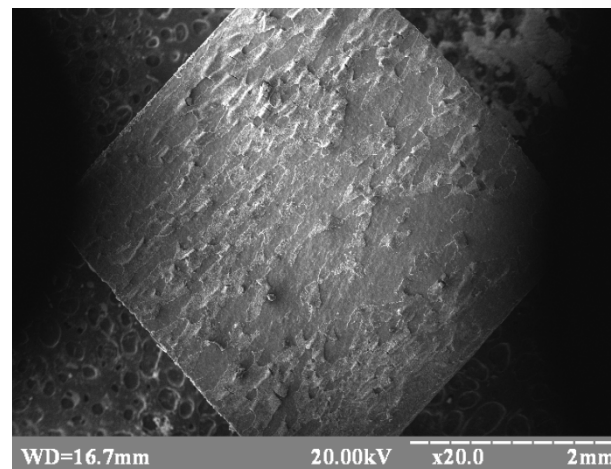
а

б

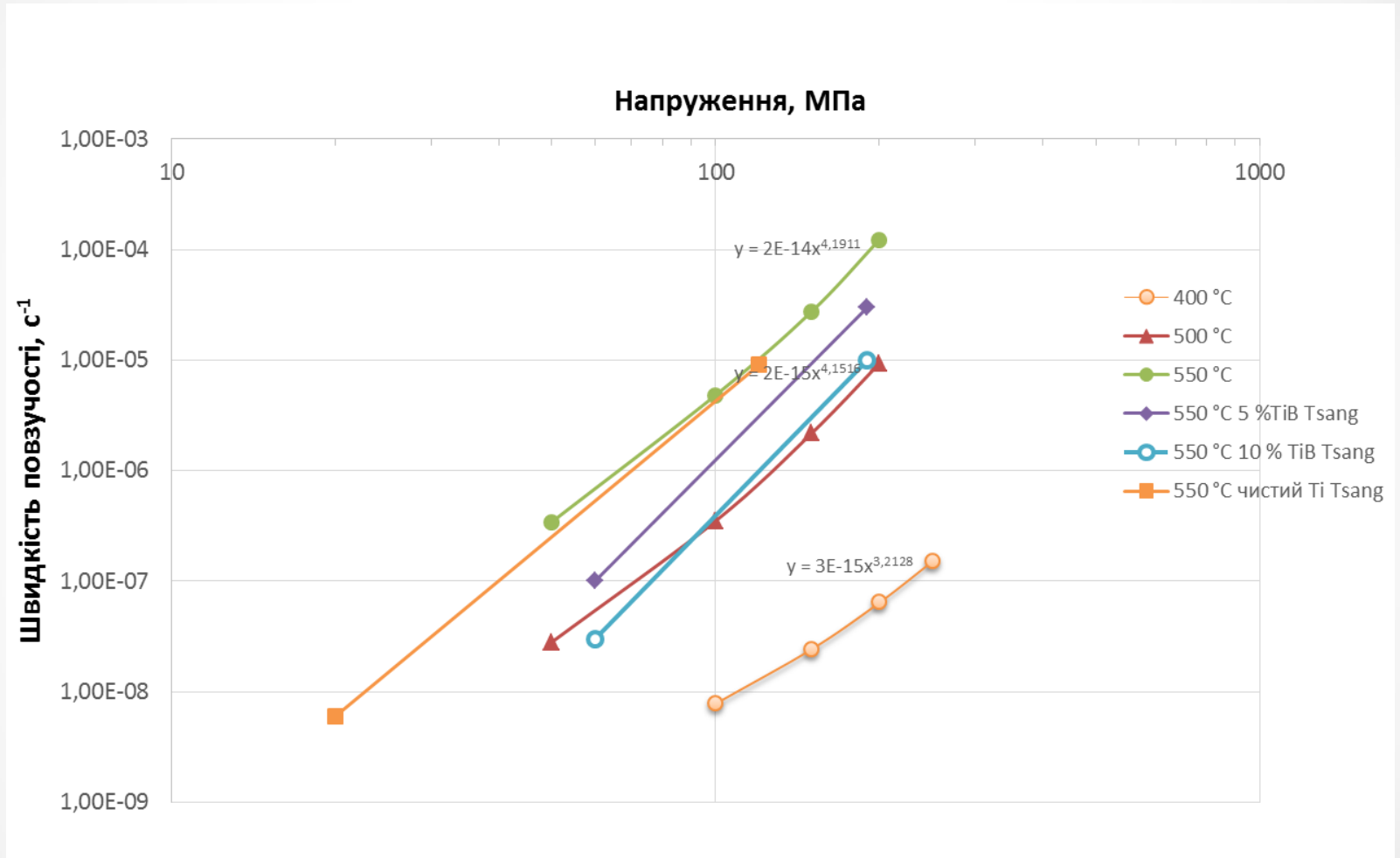
в

г

а, б, в – 25 °С; г – 1000 °С

Графік залежності швидкості повзучості від напруження

$$Q = 272 \text{ кДж/моль}$$

Висновки

1. Таким чином, в результаті проведеної роботи було досліджено структуру та високотемпературні механічні властивості металокерамічного композиту системи Ti-TiB.
2. Металографічним аналізом встановлено, що мікроструктура отриманих композитів, представляє собою матрицю із титану, армовану включеннями із дибориду титану у формі голок, стержнів і пластин. Показано також, що після прокатки волокна спрямовані, переважно, в напрямку деформування.
3. Дослідження фазового складу показали, що у одержаному сплаві наявні дві фази: (α -Ti) і моноборид титану (TiB).
4. Дослідження високотемпературних властивостей показали, що збільшення температури випробувань приводить до закономірного зменшення модуля пружності і границі текучості та збільшення пластичності одержаного композиту.
5. Дослідження макроструктури зразків після випробувань на стиснення показали, що зразки випробувані при кімнатній температурі деформувались переважно в напрямку максимальних дотичних напружень під кутом близьким до 45° . Підвищення температури випробувань приводило до більш рівномірного деформування зразків по об'єму, що пов'язано з включенням додаткових площин ковзання в процес пластичної деформації при підвищених температурах.
6. Дослідження на повзучість показали, що швидкість повзучості була на рівні чистого титану і дещо вищою за швидкість повзучості для інших титанових сплавів, що може бути пов'язано з наявністю міжзеренного і міжфазного проковзування одержаних сплавів.
7. Розраховано енергію активації процесу повзучості, яка склала 272 кДж/моль, що добре корелює зі значеннями енергії активації процесу самодифузії для чистого α -титану.

Дякую за увагу!